

Inleiding

Op 12 november 2018 hebben Provinciale Staten (PS) motie 47-2018 aangenomen. PS willen met deze motie tegemoet komen aan de vraag van culturele instellingen voor een bijdrage voor verduurzaming, maatregelen voor het versterken van de exploitatie en de organisatie van evenementen. Op dit moment zijn er beperkte mogelijkheden binnen het reguliere beleid. In 2018 is voorvloeiend uit motie 110, € 2.200.000,- in de Reserve Monumenten gestort voor de restauraties van rijksmonumenten. Omdat de landelijke herverdeling van rijksmiddelen voor restauratie van monumenten pas per 2019 ingaat zijn deze middelen in 2018 niet besteed. Hierdoor is er ruimte gekomen om eenmalig culturele instellingen en evenementen te ondersteunen.

Motie 47-2018 stelt een eenmalige uitvoeringsregeling voor. In de motie zijn verschillende doelgroepen genoemd: Culturele Instellingen en Evenementen. Gelet op dit verschil en de daarmee samenhangende verschillende doelen wordt voorgesteld om twee aparte uitvoeringsregelingen op te stellen. Een uitvoeringsregeling voor het versterken van culturele instellingen via het vastgoed en een uitvoeringsregeling gericht op de organisatie van culturele en/ of erfgoed evenementen. Beide dragen bij aan de regionale cultuurhistorie. Dit zal de aanvraagprocedure voor potentiële aanvragers verduidelijken. In beide uitvoeringsregelingen wordt in de communicatie en bij de overwegingen duidelijk gemaakt dat het om een eenmalige impuls gaat.

In de motie staat dat projecten ook dienen bij te dragen aan het versterken van de regionale economie en/ of het monumenten- en landschapsbeleid vervolmaken. Investerings in het vergroten van het publieksbereik en het meervoudig gebruik van culturele instellingen en investeringen in evenementen dragen direct en indirect bij aan de regionale economie. Verder zal de uitwerking zoveel mogelijk aansluiten bij het huidige monumenten- en landschapsbeleid. Zo is bijvoorbeeld het voorstel om bij de uitvoeringsregeling voor culturele instellingen projecten die monumenten betreffen hoger te prioriteren dan andere projecten.

Huidige beleid

Het huidige cultuurbeleid is gericht op de bereikbaarheid van culturele instellingen in brede zin. Het gaat hierbij niet om fysieke bereikbaarheid, maar om afstemming tussen gemeenten zodat culturele instellingen voor iedere Noord-Hollander toegankelijk blijven. Daarnaast is er beleid gericht op het behoud en benutting van monumenten. Voor het behalen van deze beleidsdoelen worden verschillende instrumenten ingezet. Voor steun aan culturele evenementen is geen beleid geformuleerd. Binnen de MRA wordt wel gewerkt aan een regionale evenementenstrategie om tot een evenwichtiger spreiding van evenementen over de regio te komen. Een aantal culturele evenementen (zoals de Uitmarkt) wordt via het sponsorbeleid ondersteund, deze dienen echter te voldoen aan de criteria in de uitgangspuntennotitie voor sponsoring waarbij zichtbaarheid van de provincie een grote rol speelt.

De voorgestelde uitvoering van de motie sluit zo veel mogelijk aan op de wens van PS, bestaand beleid en de daarmee samenhangende instrumenten.

Uitvoeringsregeling versterken culturele instellingen

PS stellen voor om projecten waarbij energetische verduurzaming en/ of een exploitatieverbetering plaatsvindt bij culturele instellingen te ondersteunen. In de uitwerking is gekozen om dit te vertalen naar energetische verduurzaming en het verbeteren van de toegankelijkheid van culturele instellingen.

Noord-Holland kent veel verschillende culturele instellingen. Gelet op de wens om bovenregionale instellingen te ondersteunen is het voorstel om te richten op:

- Musea en musea in oprichting¹ geregistreerd via het [Museum Register](#) of [Museumjaarkaart](#).
- Archieven met een wettelijke taak.
- Schouwburgen, concertzalen, theaters aangesloten bij de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouw directies.
- Filmtheaters aangesloten bij de Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters.
- Poppodia aangesloten bij de Vereniging Nederlandse Poppodia en Festivals.
- Bibliotheken aangesloten bij de Vereniging Openbare Bibliotheken.

Culturele instellingen zijn zeer divers qua vastgoed. Dit komt deels door de functie, maar deels ook door de ouderdom van sommige gebouwen. Prioritering op basis van energieprestatie is daarom niet wenselijk. Het ene gebouw zal veel meer aankunnen en veel gemakkelijker te verduurzamen zijn dan het andere. Voor energetische verduurzaming wordt als toetsingskader een energiescan voorgesteld. Op basis van een energiescan kan gekeken worden wat de maximale energiebesparing/ opwekking kan zijn voor een specifieke gebouw. De kosten voor de geadviseerde maatregelen komen vervolgens in aanmerking voor subsidie.

Het voorstel is om het verduurzamen van de exploitatie te vertalen naar het verbeteren van de toegankelijkheid. Hierdoor zal scherper zijn dat het om aanpassingen aan de culturele instelling gaat waardoor meer en andere doelgroepen bereikt kunnen worden en/of waardoor meervoudig gebruik mogelijk wordt gemaakt. De aanpassingen zijn aard- en nagelvast. Denk aan aanpassingen om grotere of andere bezoekersgroepen te ontvangen of splitsingsmogelijkheden waardoor zalen ook als vergaderzaal kunnen worden ingezet. Gelet op de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor exploitatie en instandhouding wordt voorgesteld om de uitvoering van marketingactiviteiten en/of het vernieuwen van tentoonstellingen niet te subsidiëren. Het moet gaan om aanpassingen aan het gebouw welke kunnen bijdragen aan de continuïteit van de culturele instelling.

Het voorstel is om deze uitvoeringsregeling op basis van een tenderregeling uit te voeren. Op deze manier is het mogelijk om culturele instellingen gevestigd in een pand met een monumentale status hoger te prioriteren dan 'nieuwbouw' waar verduurzaming over het algemeen minder ingrijpend en noodzakelijk zijn. Verder zal geprioriteerd worden op de eigen bijdrage (eigen middelen dan wel andere subsidies en/ of fondsen). Hierdoor worden aanvragers gestimuleerd om zo veel mogelijk financiële ondersteuning te zoeken bij andere partijen. De provincie kan dan met beperkte middelen meer instellingen ondersteunen. Als laatste fungeert dit criterium ook als bewijs voor draagvlak door derden. De subsidiabele kosten bedragen maximaal 50% van de kosten met een maximum van € 300.000,-. Gelet op de kosten die verduurzaming met zich meebrengt, is het voorstel om het subsidieplafond voor deze regeling vast te stellen op € 2.000.000,-.

Na vaststelling van de regeling zal de regeling direct worden gepubliceerd op het subsidieloket en uitgebreid worden gecommuniceerd met het veld. Het voorstel is om aanvragers de gelegenheid te geven om aanvragen in te dienen van 1 november tot 31 december 2019. Potentiële aanvragers hebben zo ruim de tijd om de definitieve aanvraag goed voor te bereiden en aan alle criteria (bv. cofinanciering en omgevingsvergunning) van de regeling te voldoen. Gezien de criteria zal deze voorbereidingstijd voor veel aanvragers nodig zijn. Eerder en langer openstellen van de regeling (bijvoorbeeld van 1 juni tot 1 januari) is niet wenselijk, omdat het om een tender gaat.

Het voorstel is om bovenstaande verder uit te werken in een definitieve uitvoeringsregeling.

¹ Noord-Holland kent veel vrijwilligersinitiatieven en stichtingen welke de ambitie hebben om een museum op te richten. Veel van deze initiatieven hebben geen sluitende businesscase. Voorstel is om geen startende initiatieven te ondersteunen, maar bijna afgeronde initiatieven. Deze laatste groep draait vaak al in proefopstelling, zijn te bezoeken en geregistreerd (bv. Het Nationaal Holocaust Museum).

Hieronder een overzicht van een aantal bij ons bekende plannen bij culturele instellingen:

Museum	Verduurzaming	Toegankelijkheid	Exploitatie
Muiderslot Muiden	Isolatie/ energie opwekking	Nieuw entree op het binnen terrein	Vernieuwen vaste tentoonstelling
Haarlemmermeermuseum De Cruquius		Wandelpad en brug van touringcar parkeerplaats naar museum	
Het Dolhuys Haarlem	Energieopwekking	Uitbreiding restaurant en vergaderlocaties	Vernieuwen vaste tentoonstelling
Stoomtrammuseum Medemblik	?	?	Vernieuwen vaste tentoonstelling
Museum Kennemerland Beverwijk	Energieopwekking, depot functie	Plaatsen van een lift	
Westfries Museum	Energieopwekking/ besparing	Vergroten Museum	
Teylers Museum	Energieopwekking/ besparing	Vergroten Museum	

Uitvoeringsregeling culturele evenementen

Er zijn in Noord-Holland veel evenementen² welke sterk verschillen van karakter. Er zijn structurele evenementen in het kader van sport, cultuur en bijvoorbeeld dance. Daarnaast zijn er veel eenmalige evenementen zoals bijvoorbeeld het 700-jarig bestaan van het Dolhuys. In de motie wordt aangegeven dat projecten moeten aansluiten bij provinciale opgaven op het gebied van monumenten en cultuurhistorie. Het voorstel is om dit te interpreteren als culturele en/ of erfgoed evenementen zonder winstoogmerk op de terreinen muziek, dans, toneel, beeldende kunst, media, mode, film, design, architectuur, erfgoed, vormgeving, bibliotheken, letteren, taal, literatuur, monumenten, archeologie, musea en immaterieel erfgoed.

Daarnaast is in de motie opgenomen dat de middelen bedoeld zijn voor het verduurzamen van evenementen. Uit een beperkte rondvraag (Uitmarkt en bevrijdingspop Haarlem) blijkt echter dat evenementen vanwege eigen duurzaamheid doelstellingen dan wel eisen van subsidiënten al redelijk duurzaam zijn. Verdere verduurzaming is niet alleen met extra geld op te lossen, maar is afhankelijk van afspraken met onderaannemers.

Het voorstel is om deze uitvoeringsregeling op basis van volgorde van ontvangst op te stellen. Het is moeilijk om een toetsingskader te bedenken voor een bovenlokale uitstraling. Het voorstel is om in de criteria op te nemen dat het om evenementen moet gaan die een publieksbereik hebben van minimaal 500 personen. Daarnaast dienen de aanvragers van de desbetreffende gemeente een subsidie te ontvangen. De subsidiabele kosten bedragen maximaal 50% van de kosten met een maximum van € 15.000,- waarbij het bedrag nooit hoger is dan de subsidie verstrekt door de gemeente. Het voorstel is om het subsidieplafond voor deze regeling vast te stellen op € 200.000,-. De uitvoeringsregeling kan direct na vaststelling (voorjaar 2019) door GS worden open gesteld.

Het voorstel is om bovenstaande verder uit te werken in een definitieve uitvoeringsregeling.

² 579 evenementen in 2018 volgens de evenementenmonitor.